

Taak van de Commissie

De Commissie heeft tot taak omtrent een zo goed mogelijk geformuleerd en gedocumenteerd verzoek, een aanbeveling te doen waarin met reden omkleed wordt aangegeven:

- welke handelingen, werken of werkzaamheden aan te bevelen zijn als maatregelen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn ter voorkoming, beperking of herstel van schade ten gevolge van bodemdaling door aardgaswinning.
- welke kosten, hetzij van vorenbedoelde maatregelen, hetzij anderszins (compensaties) de NAM naar het oordeel van de Commissie zou moeten vergoeden overeenkomstig de regels van de overeenkomst.

De commissie is werkzaam voor zowel de overeenkomst met NAM als de overeenkomst met Vermilion Energy.

Meer informatie vindt u op de website: www.bodemdalingfryslan.nl

Samenstelling van de Commissie per 31 december 2016

De Commissie bestaat volgens de overeenkomst uit vier deskundigen, waarvan Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân en het bestuur van Wetterskip Fryslân er elk één benoemen en de NAM twee. Tevens is in plaatsvervangende voorzien.

De Commissie is per 31 december 2016 als volgt samengesteld:

Benoemd door de provincie	
1. K.A. Beks Voorzitter	Voorheen Projectmanager bij de provincie Fryslân
2. Ir. drs. P.L. Lap (plaatsvervanger voor 1.)	Oud directeur Wegen en Kanalen van de provincie Fryslân
Benoemd door Wetterskip Fryslân	
3. Ir. W.G. Epema	Oud directeur ingenieur van Hoogheemraadschap Alblasserwaard en Vijfheerenlanden
4. Ir. W. P.C. Zeeman (plaatsvervanger voor 3.)	Geohydroloog; oud senior adviseur Water bij DLG
Benoemd door de NAM	
5. Dr. ir. J.H.A. Struik (vice-voorzitter)	Voorheen offshore manager bij de NAM
6. Prof. ir. K. d'Angremond *	Emeritus hoogleraar TU Delft
7. Mr. A.H.Oude Elferink, (plaatsvervanger voor 5.)	Voorheen juridisch adviseur NAM
8. Ir. Ing. E. van Hijum (plaatsvervanger voor 6.)	Oud directeur ingenieursbureau

De zittingsperiode van de huidige Commissie eindigt op 15 mei 2018.

* De heer. prof.ir. K. d'Angremond is tussentijds afgetreden. In zijn opvolging is voorzien door de benoeming per 13-2-2017 van de heer prof.ir. A.F. van Tol.

Secretariaat

Aan de Commissie is een secretariaat toegevoegd. Secretaris van de Commissie is ir.ing. G.J. Steendam. Assistent-secretaris is I.M. Nijhoff.

Het postadres van de Commissie is: Postbus 21, 9280 AA Harkema.

Het secretariaat is bereikbaar op telefoonnummer 06-12795716, per e-mail: secretariaat@bodemdalingfryslan.nl of via het contactformulier op de website

Bodemdalingsprognoses en metingen

Prognoses

De Commissie baseert zich bij haar besluitvorming onder meer op de meest recente prognoses inzake de toekomstige bodemdaling. Op basis van de overeenkomst zijn de NAM en Vermilion gehouden tot regelmatig onderzoek, waterpassingen en metingen teneinde de voortgaande feitelijke bodemdaling door aardgaswinning in beeld te brengen en een zo nauwkeurig mogelijke eindprognose op te kunnen stellen. De prognoses dienen door de NAM en Vermilion ten minste eenmaal per vijf jaar aan de provincie te worden voorgelegd. De meest recente prognoses voor de NAM-concessies Tietjerksteradeel en Noord Friesland zijn opgenomen in het NAM-rapport met als kenmerk nr. EP201511213444 en is getiteld "Bodemdaling door Aardgaswinning, Namvelden in Groningen, Friesland en het noorden van Drenthe, Status Rapport 2015 en prognose tot het jaar 2080". Zie ook jaarverslag 2015.

Voor Vermilion geldt dat zij op dit moment de prognoses opstelt op basis van de voorspellingen in de geldende winningsplannen.

In de figuur in dit jaarverslag is de meest recente prognose voor de eindfase (2050) opgenomen. Het Statusrapport 2015 van de NAM is leidend voor de behandeling van nieuwe claims binnen de NAM-concessies. Voor Vermilion wordt uitgegaan van de prognoses in de geldende winningsplannen.

De vier fases van een claim

Bij de afhandeling van claims kunnen veelal vier fases worden onderscheiden:

Fase 1 onderzoeksfase, plan-voorbereiding. In deze fase worden de gevolgen van de bodemdaling door aardgaswinning geïnventariseerd en worden zo nodig oplossingen ontwikkeld en afgewogen om schade te voorkomen of te compenseren. Voor deze oplossingen worden globale kostenramingen en tijdschema's opgesteld. Fase 1 eindigt met een principekeuze voor een van de mogelijke oplossingen.

In **fase 2** wordt deze oplossing vervolgens uitgewerkt. De definitieve situering wordt bepaald, evenals vorm en afmetingen. Gedetailleerd (waterloopkundig en/of grondmechanisch) onderzoek vindt plaats. Onderzocht wordt welke vergunningen nodig zijn en welke procedures moeten worden doorlopen. Tijdschema's en kostenramingen worden verfijnd.

Fase 3 dient als voorbereiding van de uitvoering. Aan de orde zijn zaken als grondaankoop, verkrijgen van vergunningen en opstellen van bestekken en contracten.

In **fase 4** volgt de uitvoering. Al naar gelang de voortgang van de werkzaamheden in de opeenvolgende fases worden de gemaakte kosten na goedkeuring door de Commissie door NAM op declaratiebasis vergoed. De eindafrekening van een project of werk wordt verwacht binnen zes maanden na (eerste) oplevering.

Metingen

In haar vergadering van 21 november 2000 heeft de Commissie ingestemd met een programma van hoogtemetingen dat ook wordt aangehouden voor het aangrenzende gebied in Groningen, dat wil zeggen ten minste eens per vijf jaar middels waterpassing een grote of uitgebreide hoogtemeting over het gehele gebied, zo nodig tussentijds aangevuld met een kleine beperkte hoogtemeting. De laatste hoogtemeting heeft plaatsgevonden in 2013, op basis van radar interferometrie (InSAR) en waterpassingen. De resultaten daarvan zijn eind 2013 door de NAM gerapporteerd.

Voor Vermilion worden de verschillende de hoogtemetingen uitgevoerd door waterpassingen. De frequentie van metingen ligt vast in de meetplannen voor de verschillende winningsgebieden met een gemiddelde van 1 maal per 5 jaar.

Overzicht claims 2016

claim	naam verzoeker	Project	datum verzoek	besluit	datum besluit	Vergoeding toegezegd
NF6b1.1	Wetterskip Fryslân	Fase 2 onderzoek Dongeradeel	23-11-2016	aangehouden	13-12-2016	
NF6b3	Wetterskip Fryslân	Vervolg Fase 2 Dongeradiel	10-5-2016	aangehouden	2-6-2016	
NF6b3	Wetterskip Fryslân	Vervolg Fase 2 Dongeradiel	1-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	€ 11.895,45
NF6e	Wetterskip Fryslân	Kaden en oevers project Súd Ie	1-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	€ 10.883,95
NF8o	Wetterskip Fryslân	Uurtarieven 2016 (Noord Friesland)	10-5-2016	gehonoreerd	2-6-2016	
NF8p	Wetterskip Fryslân	personeelskosten 2e helft 2015	10-5-2016	gehonoreerd	2-6-2016	€ 17.747,74
NF8q	Wetterskip Fryslân	personeelskosten 1e helft 2016	15-11-2016	gehonoreerd	13-12-2016	€ 27.626,20
NF11	Gemeente Dongeradeel	Aanpassen bruggen Súd Ie	29-11-2016	aangehouden	13-12-2016	
T2b2	Wetterskip Fryslân	Fase 2 onderzoek overig Bergum W	10-5-2016	aangehouden	2-6-2016	
T2b2	Wetterskip Fryslân	Fase 2 onderzoek overig Bergum W	1-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	
T5ai	Wetterskip Fryslân	Uurtarieven 2016 (Tytsjerksteradiel)	10-5-2016	akkoord	2-6-2016	
T5aj	Wetterskip Fryslân	Personeelskosten 2e helft 2015	10-5-2016	gehonoreerd	2-6-2016	€ 9.001,24
T5ak	Wetterskip Fryslân	Personeelskosten 1e helft 2016	16-11-2016	gehonoreerd	13-12-2016	€ 4.758,14
T16d6	Gemeente Tytsjerksteradiel	Verzoek om afkoop schade	10-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	
T16d8	Gemeente Tytsjerksteradiel	Schade ijsbaan Burgum 2015	10-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	€ 4.794,02
T19b	Wetterskip Fryslân	Fase 2 oevers en kaden bebouwd Burg.	1-8-2016	gehonoreerd o.v.	27-9-2016	
T19c	Wetterskip Fryslân	grondmechanisch onderzoek	1-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	
T20a t/m f	Wetterskip Fryslân	contante waarden berekening naar afschrijvingstermijnen	1-8-2016	gehonoreerd	27-9-2016	
T21c	Provincie Fryslân	DCA fase 3 en 4	25-1-2016	gehonoreerd	16-2-2016	€ 29.962,00
T21c	Provincie Fryslân	DCA fase 3 en 4	9-9-2016	gehonoreerd	27-9-2016	€ 834,90
T21c	Provincie Fryslân	DCA fase 3 en 4	5-9-2016	gehonoreerd	13-12-2016	€ 619.089,85
T24	gemeente Achtkarspelen	Fase 1 onderzoek gem. objecten	25-1-2016	gehonoreerd	16-2-2016	
T24	gemeente Achtkarspelen	Fase 2 onderzoek	2-5-2016	gehonoreerd	2-6-2016	€ 60.016,00
T26	Wetterskip Fryslân	claim kade polder de Lits	11-5-2016	aangehouden	2-6-2016	
T26	Wetterskip Fryslân	claim kade polder de Lits	1-8-2016	aangehouden	27-9-2016	

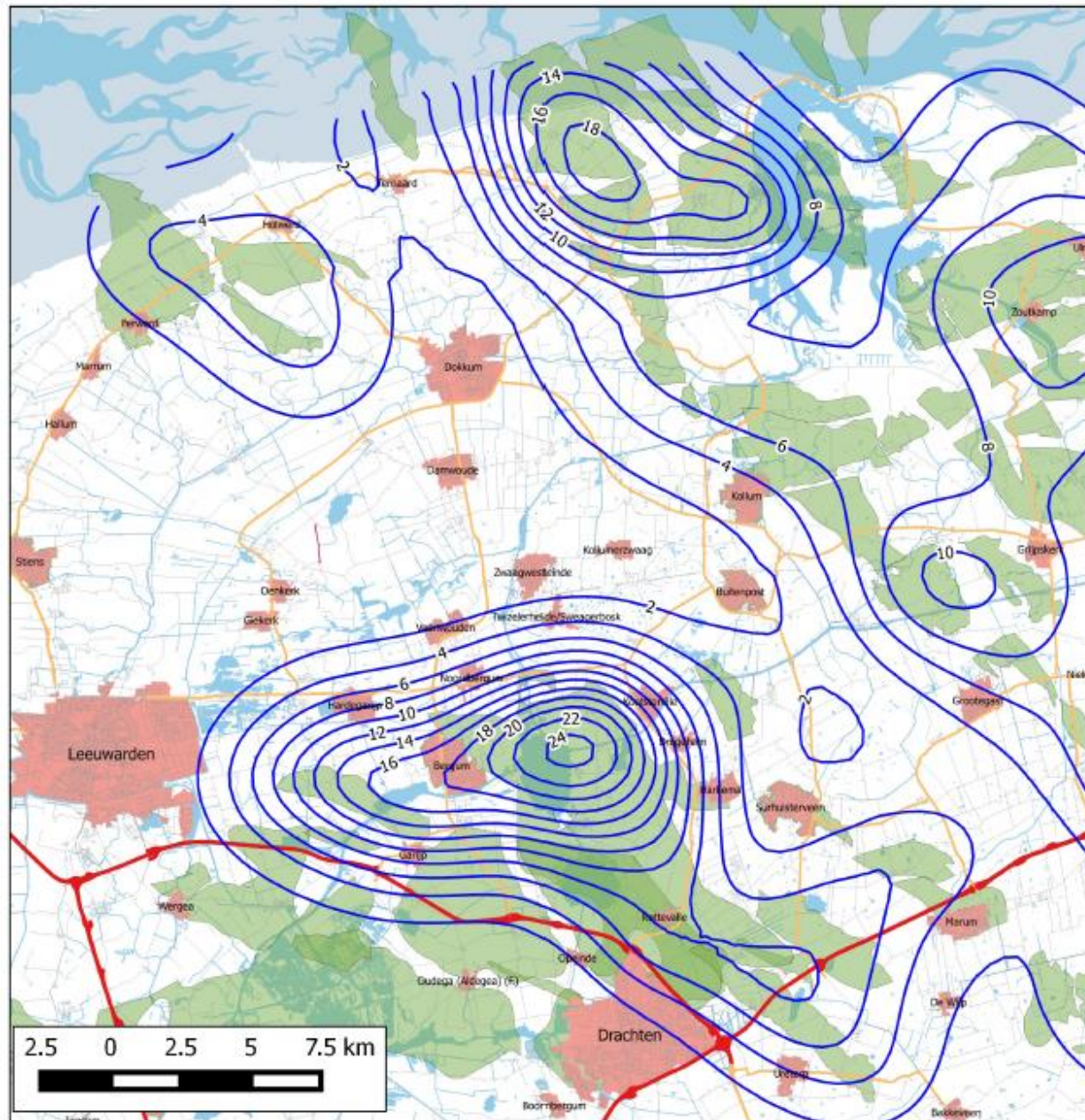
NF: Wingebied Noord Friesland

T: wingebied Tytsjerksteradiel

OVERZICHT UITGEKEERDE VERGOEDINGEN T/M 2016

	Wingebied Noord Friesland	wingebied Tytsjerksteradiel	Totaal
t/m 2006	€ 98.732,03	€ 5.009.490,11	€ 5.108.222,14
2007	€ 46.886,01	€ 522.561,17	€ 569.447,18
2008	€ 65.887,24	€ 1.189.628,68	€ 1.255.515,92
2009	€ 89.139,85	€ 937.080,27	€ 1.026.220,12
2010	€ 31.351,20	€ 1.148.506,96	€ 1.179.858,16
2011	€ 18.105,60	€ 278.787,72	€ 296.893,32
2012	€ 109.886,88	€ 179.085,82	€ 288.972,70
2013	€ 14.881,49	€ 422.101,66	€ 436.983,15
2014	€ 22.435,93	€ 93.521,00	€ 115.956,93
2015	€ 132.159,12	€ 69.412,34	€ 201.571,46
2016	€ 501.058,34	€ 120.646,08	€ 621.704,42
totaal	€ 1.130.523,69	€ 9.970.821,81	€ 11.101.345,50

Jaarverslag 2016

Prognose bodemdaling door gaswinning 1974 - 2050

Nederlandse Aardolie Maatschappij b.v.

- Bodemdaling in cm
- Gasvelden

Datum uitgifte: december 2015

ref: Status Rapport 2015, Bodemdaling door aardgaswinning, NAM-velden in Groningen, Friesland en het noorden van Drenthe, NAM b.v., EP201511213444, december 2015.

Dit kaartje toont de prognose voor de bodemdaling als gevolg van aardgaswinning door de NAM tot 2050 volgens het Status Rapport 2015. Het Status Rapport 2015 is o.a. via de website van de commissie te downloaden (www.bodemdalingfryslan.nl).

Vooraf

In 2016 is het werkgebied van de commissie fors uitgebreid doordat in oktober de overeenkomst tussen de Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en Vermilion Energy bv is ondertekend. De commissie is belast met de uitvoering van deze overeenkomst en kan nu ook worden benaderd voor bodemdalingsschade door aardgaswinning in Fryslân in de winningsgebieden van Vermilion. Dat heeft ertoe geleid dat de Commissie voorlichting heeft gegeven aan gemeenten en plaatselijke belangen waar Vermilion actief is. Daar is positief op gereageerd. De commissie heeft wel aangegeven dat zij (nog) niet aan het werk gaat in het gebied Franekeradeel-Harlingen, waar de gebiedscommissie aan het werk is voor zowel Vermilion als Frisia Zout bv. Nieuw in de overeenkomst is de adviestaak voor de commissie voor de uitvoering van de bouwkundige vooropname van gebouwen bij nieuwe winningen, de zogenaamde nulmeting. Positief is dat alle betrokken partijen, zowel NAM als Vermilion, streven naar een identieke aanpak in Fryslân, ongeacht of dat voor NAM of voor Vermilion wordt uitgevoerd. De commissie is ook betrokken geweest bij de oprichting van het landelijk loket voor mijnbouwschade, dat op 1 januari 2017 van start is gegaan.

Aan het eind van 2016 is, na 16 jaar lidmaatschap, prof.ir. K. d'Angremond uit de commissie getreden. Opvolging is gevonden in prof.ir. A.F. van Tol die per 13 februari 2017 zal toetreden tot de commissie.

Overeenkomstig aanbevelingen van de Commissie Bodemdaling Aardgaswinning Fryslân werd door de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV (NAM) in 2016 € 621.704,42 uitgekeerd om schade als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning in haar concessie- of wingebieden Tytsjerksteradiel en Noord-Friesland te vergoeden dan wel te voorkomen. Het totaal van door de NAM uitgekeerde vergoedingen sinds de start van de Commissie in 2000 komt hiermee op circa € 11,1 miljoen.

K.A. Beks, voorzitter

Werkzaamheden

De Commissie heeft in de verslagperiode vier keer vergaderd: op 16 februari te Maarn en op 6 juni en 13 december te Assen. Op 27 september vond de vergadering plaats in Harlingen gevolgd door een werk-/locatiebezoek met betrekking tot gerealiseerde en voorgenomen bodemdalingsmaatregelen in het gebied Franekeradeel-Harlingen.

Ten aanzien van de claims in 2016 kan worden gemeld dat provincie Fryslân voor het project De Centrale As een compensatie van ca. € 620.000,- heeft toegewezen gekregen. Deze compensatie betreft de extra kosten door het als gevolg van een wijziging in de prognose bodemdaling 2050 na besluitvorming rondom het project extra moeten verhogen dan wel versterken van de brug en het aquaduct bij Burgum. Het bedrag zal begin 2017 worden uitgekeerd. Voor overige claims gedurende 2016 wordt verwezen naar pagina 3 van dit jaarverslag.

De totstandkoming van de overeenkomst met Vermilion is samen met de partijen in de overeenkomst voorbereid. De eerste aanzet daartoe is reeds een aantal jaren geleden gedaan maar dit jaar dan toch echt beklonken. Vanaf oktober 2016 is er een aparte overeenkomst voor de afhandeling van schade als gevolg van bodemdaling door aardgaswinning door Vermilion Energy. Om de taken en werkwijze van de commissie meer bekend te maken, hebben zowel op initiatief van de commissie als op initiatief van belanghebbenden (gemeenten en plaatselijke belangen) diverse overleggen plaatsgevonden. Daarnaast heeft de commissie het initiatief genomen, analoog aan de Groninger commissie, een animatiefilm te laten maken over de problematiek ten aanzien van bodemdaling door aardgaswinning en de handelwijze van de commissie. Deze korte film zal in de loop van 2017 gereed zijn en wordt op de website van de commissie geplaatst. De film kan ook worden getoond op diverse informatiemomenten.

Ten aanzien van de inhoud en uitvoering van de bouwkundige vooropname (nulmeting) voorafgaand aan de winning van aardgas op een bepaalde locatie en de taak van de commissie daarin is een traject ingezet met de partijen uit de overeenkomst. Eind 2016 heeft een eerste bijeenkomst daaromtrent plaatsgevonden. De nulopname betreft een bouwkundige vooropname van panden en objecten. Begin 2017 wordt het traject voortgezet. Elementen die een rol krijgen in dit traject zijn onder andere de aard en inhoud van de opname, de schaal van de opnames en de participatie van belanghebbenden. Het initiatief ligt bij de partijen in de overeenkomst. De commissie is uitvoerende partij van de overeenkomst en heeft overeenkomstig de overeenkomst een adviserende taak ten aanzien van nulmetingen voor concrete nieuwe wingebieden. Communicatie rondom de stand van zaken "nulmetingen" ligt in eerste instantie bij de partijen in de overeenkomst. NAM heeft aangegeven ook haar overeenkomst aan te willen passen en voor haar gebieden voor de start van de nieuwe winlocaties een nulmeting binnen de overeenkomst uit te voeren met daarin een adviestaak voor de commissie.

Nadere informatie over het werk van de Commissie is te vinden op www.bodemdalingfryslan.nl